

Силабус
навчальної дисципліни
Нова історія країн Західної Європи та Америки
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Історія»
Спеціальність «032 Історія та археологія»
Галузь знань «03 Гуманітарні науки»
Рівень вищої освіти «Перший»

Викладач (і)	Олексій КОРОТКИЙ, Юрій ФЕДОРИК
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/korotkyy-oleksiy-viktorovych/ , https://old.bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/fedorik/
Контактний тел.	+380991785370
Е-mail викладача:	innsmouthko@gmail.com
Графік консультацій	в online режимі з використанням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/46	22 годин	22 годин	–	Залік (2 години)

Семестр: весняний.

Мова навчання: українська.

Ключові слова:

ранньомодерна доба, модернізація, секуляризація, конфесіоналізація, Реформація, абсолютизм, державотворення, Просвітництво, буржуазні революції, політична легітимність, індустріальний переворот, капіталістична світ-економіка, колоніалізм, імперіалізм, Французька революція, Наполеонівська епоха, конституціоналізм, парламентаризм, націєтворення, США як політична модель, соціальна стратифікація, масове суспільство, міжнародні системи, світовий порядок.

Мета та предмет курсу:

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти концептуального розуміння Нової історії країн Західної Європи та Америки як процесу становлення модерного світового порядку, а також опанування аналітичних підходів до інтерпретації політичних, соціально-економічних і культурних трансформацій ранньомодерного та модерного суспільств.. Предметом курсу є історичний процес трансформації суспільств Західної Європи та Америки в період XVI – початку XX ст., розглянутий крізь призму становлення модерних держав, капіталістичної світ-економіки, нових форм політичної легітимності та міжнародних систем.

Компетентності та програмні результати навчання:

	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
	Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<p>ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.</p> <p>ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.</p> <p>ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно</p>

	<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.</p> <p>СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.</p> <p>СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).</p> <p>СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.</p>	<p>оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.</p> <p>ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.</p> <p>ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.</p> <p>ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.</p> <p>ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.</p> <p>ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.</p> <p>ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.</p> <p>ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.</p> <p>ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.</p> <p>ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України,</p>
--	---	--	---

			<p>Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.</p> <p>ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології</p>
--	--	--	--

Зміст курсу:

Курс присвячений аналізу становлення модерного світу в Західній Європі та Америці від епохи Великих географічних відкриттів до початку ХХ ст. як єдиного історичного процесу структурної трансформації суспільств. Розглядаються Реформація та Контрреформація як механізми конфесіоналізації та переосмислення політичної й соціальної легітимності ранньомодерних держав.

У центрі уваги перебуває процес формування абсолютистських держав і поступовий перехід до модерних форм державності, пов'язаних із Просвітництвом та кризою традиційних ієрархій. Аналізується буржуазна революційність як чинник інституційної перебудови, що визначила появу конституціоналізму, парламентаризму та нових моделей суверенітету.

Окремо розглядається індустріальний переворот як фундаментальна економічна трансформація, що зумовила становлення капіталістичної світ-економіки, нових форм соціальної стратифікації та масового суспільства. Вивчаються процеси колоніальної експансії та імперіалізму як механізми глобальної інтеграції та нерівномірного розвитку світової системи.

Значна увага приділяється Французькій революції та Наполеонівській добі як переломним моментам формування модерної політичної культури, а також становленню США як альтернативної моделі державності.

Курс завершується аналізом націєтворчих процесів, трансформації міжнародних систем і формування нового світового порядку кінця ХІХ – початку ХХ ст., що визначив контури новітньої історичної доби.

Методи навчання: Викладання курсу ґрунтується на поєднанні аналітичних і інтерактивних підходів, що сприяють глибшому розумінню історичних процесів. Застосовуються лекції з елементами пояснення та евристичної бесіди, а також дискусії, робота в малих групах і метод проєктів. Особливе місце займають аналіз історичних текстів, публічних наративів і медійних матеріалів, що дозволяє осмислювати історію як складову сучасного інформаційного простору. Використовуються імітаційні форми роботи (семінари-диспути, моделювання публічних обговорень), мультимедійні презентації та цифрові ресурси. Контроль знань передбачає поєднання традиційного оцінювання з елементами самооцінювання та взаємооцінювання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Викладачі та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень: [Про організацію освітнього процесу в БДПУ](#), [Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету](#), [Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті](#), [Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті](#), [Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Бердянського державного педагогічного університету](#), [Про політику попередження і боротьби із сексуальними домаганнями та дискримінацією у Бердянському державному педагогічному університеті](#) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Відвідування занять з курсу є особистим вибором здобувача освіти. Під час лекційних занять лектор розкриває проблемні питання та концепти, які включені до семестрового оцінювання з курсу (екзамену). Під час практичних (семінарських) занять здобувачі освіти відповідають на оприлюднені заздалегідь проблемні питання, приймають участь в дискусіях та обговореннях. Важливим елементом опанування знаннями є *самостійна робота* студентів у вільний час від аудиторних занять (археологічна лабораторії, методичний кабінет, читальний зал).

Під час самостійної роботи здобувачі освіти готують індивідуальні завдання з курсу, які мають бути завантажені на платформу MOODLE у встановлені терміни. Право на перескладання поточних оцінок можуть отримати лише ті здобувачі, які пропустили заняття з поважних причин (лікарняний чи відрядження). Перескладання відбувається у формі усної співбесіди. Підсумковий контроль у формі екзамену складається з двох частин – тестова (розміщена на платформі MOODLE, тест має бути виконаний до дня екзамену) та усна (відповідно до розкладу екзаменаційної сесії, за екзаменаційними білетами у формі усної співбесіди). Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Використання штучного інтелекту (ШІ) при підготовці до практичних занять можливе виключно для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладу джерел. Заборонено генерувати неперевірені та неправдиві факти (див. [Політика використання штучного інтелекту в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету](#)).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: комп'ютер, мультимедійний проектор, археологічні артефакти, банери, власні мобільні пристрої.

Система оцінювання та вимоги: підсумкова рейтингова оцінка з курсу не може перевищувати 100 балів та розподіляється наступним чином: заходи поточного контролю – не перевищують 50 балів, залік – не перевищує 50 балів. За роботу на практичних (семінарських) заняттях здобувач може отримати не більше 30 балів. *Критеріями оцінки при усних відповідях* виступають: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури

(монографій, навчальних посібників, збірників документів, журналів, інших періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки. Тобто 5 балів – за повну та добре аргументовану й проілюстровану прикладами доповідь, 4 – за недостатньо повне, але певною мірою обґрунтоване повідомлення, проілюстроване прикладами, 3 – неповна відповідь з наведенням поодиноких аргументів та прикладів, 1-2 – за окремі доповнення та приклади. **Самостійна робота студентів.** Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем у вигляді ілюстративного альбому-реферату. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді написання реферату. Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів у кожному із змістових модулів.

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Баран З. А., Качараба С. П., Сіромський Р. Б., Чума Б. П. [Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу \(кінець XV – початок XIX ст.\) : навч. посіб.](#) / З. А. Баран, С. П. Качараба, Р. Б. Сіромський, Б. П. Чума; за ред. З. А. Баран. – К. : Знання, 2015. – 533 с.
2. Дейвіс Н. [Європа. Історія](#) / Дейвіс Н. [пер. з англ.. П Таращук– К.: Основи, 2001 – 1464 с.
3. Сич О.І. [Всесвітня історія. Ранній Новий час \(XVI–XVIII ст.\): навч. посібник.](#) Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 168 с.
4. Гоц Л. С. [Історія культури Європи Раннього нового часу](#) : навч. посіб. Київ : НАКККіМ, 2019. 112 с.
5. Бродель Ф. [Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст. Т. I. Структурі повсякденності: можливе і неможливе.](#) – К., 1995.

Допоміжна

6. Ададуров В. [Історія Франції: королівська держава та створення нації \(від початків до кінця XVIII століття\)](#) / Ададуров В. – Львів: Вид-во УКУ, 2002. – 418с.
7. [Історія європейської ментальності](#) / [ред. П. Діцельбахер, пер. з нім. В.Кам'янець]]. - Львів: Літопис, 2004. – 718 с.
8. Цьольнер Е. [Історія Австрії](#) / Цьольнер Е.. – Львів: Літопис: Центр гуманітарних досліджень. - ЛНУ, 2001. - 707 с.
9. [Історія Сполучених Штатів: Нарис](#) / Ред. кол.: Говард Синкотта (гол. ред.), Дебора М.С. Браун, Стивен Бюрант; Перекл. на укр. Ю. Лісняк та ін. – Інформаційне агентство Сполучених Штатів. – 406 с.
10. Колесник К. Е., Сніжко І. А. [Історія та культура Великобританії](#). Ч. 1. Історія та культура Англії давньої та середньовічної доби: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2023. – 331 с.
11. Олексій Сухий. [Історія Бельгії](#). – Львів: ЛА “ПІРАМІДА”, 2005. – 260 с.
12. Браун Крейг - [Історія Канади](#).

13. [ІСТОРИЯ КАНАДИ](#). Написав. З. Бичинський. З Переднім Словом. Д-РА Ч. В. ГОРДОНА. (Ралфа Коннора). Вінніпег, Канада. 1928.
14. Географія та історія Іспанії : посібник з країнознавства / Київський держ. лінгвістичний ун-т ; уклад. А. О. Серебрянська. - К. : [б.в.], 1998. - 269 с.
15. Дюков Г.Г. (укл.). [Історія географічних відкриттів. Дослідження материків](#). Харків: МОСТ-Торнадо, 2003. — 224 с.; іл
16. Світлана Бобилєва. [Посібник «Історія Німеччини з давніх часів до 1945 року»](#).
17. Троян С.С., Троян П.С. [ОТТО ФОН БІСМАРК І КОЛОНІАЛЬНЕ ПИТАННЯ В НІМЕЧЧИНІ \(1840-1890 рр.\)](#) Монографія / - Рівне: РІС КСУ, 2011. – 224 с.
18. Вейбуль, Й., [Коротка історія Швеції](#) []. – Стокгольм: Шведський інститут, 1997. – 163 с.
19. Срібняк І. В. [Італія / Italia: короткий нарис історії. Навч. посібник](#) / І. В. Срібняк. – Рим-Київ: Consortium scientifico-éducatif international Lucien Febvre, 2019. – 206 с.
20. Маккормак, Джон., [Історія Ірландії](#) / З англ. пер. А.Олійник, Т.Бойко, – К.: Юніверс, 2006. – 296 с.
21. Олексій Мустафін. [Справжня історія раннього Нового часу](#). Харків: Фоліо.
22. Бураков Ю.В., Питльована Л.Ю. [Нариси історії Англії нового часу. Навчальний посібник з курсу „Країнознавство” для студентів вищих навчальних закладів](#). Львів: Центр Європи, 2003. 128 с.
23. Балух В. Ранньомодерна Європа : підручник / В. О. Балух, В. П. Коц – Чернівці, 2016. 704 с.
24. Сергій Каріков. [СТАНОВЛЕННЯ КОНФЕСІЙНО-ПОЛІТИЧНИХ СОЮЗІВ НІМЕЦЬКИХ ПРАВИТЕЛІВ у 20–30-х рр. XVI ст. Український історичний збірник, Вип. 16, 2013](#)
25. Дятлов В.О. Реформи і Реформація в Німеччині (XV - XVI ст.). Чернігів, 2010.
26. Рубель В.А. [Історія цивілізацій Доколумбової Америки: Навч. посібник](#). – К., 2005.
27. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. К.: Наш формат, 2018. 488 с.

Інформаційні ресурси

1. Європейська історія – <http://library.byu.edu/~rdh/> Європейський огляд – <http://www.europeonline.com/>
2. Історія зарубіжних держав – <http://www.hronos.km.ru> Канал історії – <http://www.historychannel.com>
3. Історія війн – <http://www.militera.lib.ru> Світова політика – <http://www.globalpolicy.org/resource/> Проект

4. [EGO, European History Online / Європейська історія онлайн](#)
5. [Clio Online: Themenportal Europäische Geschichte / Кліо Онлайн: тематичний портал з історії Європи](#)
6. <https://www.youtube.com/watch?v=uedPI9vGt4c&pp=ygUTRW5jbG9zdXJIIGluIEVuZ2xuZA%3D%3D>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=JuqPJfCgwNM&list=PLaBYW76inbX54o9wbdClqFtUtwdSYLB1O>